

poslední aktualizace:
9. 12. 2025

Evropský akt o svobodě médií (EMFA)

Co je EMFA a jak funguje v rámci EU:

Evropský akt o svobodě médií (EMFA) je nařízení EU, které **má posílit nezávislost a pluralitu médií** v Evropě. Cílí na **ochranu** redakční svobody, novinářských zdrojů a veřejnoprávních médií **před politickým a ekonomickým tlakem**. Prezidentka Evropské komise Ursula von der Leyen jej představila **ve svém projevu** o stavu Unie v roce 2021. **Komise** pak zveřejnila návrh nařízení v září 2022 a spolu s Evropským parlamentem a Radou dosáhla politické dohody v prosinci 2023. Nařízení EU bylo následně schváleno a vyhlášeno v roce 2024, přičemž většina jeho ustanovení je účinná od 8. srpna 2025.

Co EMFA přináší?

V souhrnu nová úprava zejména:

Chrání redakční nezávislost médií – zakazuje jakékoli zásahy státu nebo politiků do konkrétních redakčních rozhodnutí médií. Všechny členské státy mají povinnost zajistit ochranu nezávislosti médií a vyloučit zásahy do obsahu zpravodajství.

Poskytuje ochranu novinářským zdrojům a komunikaci žurnalistů, včetně zákazu používání špionážního softwaru (spyware) proti novinářům s výjimkou přísně vymezených případů závažné kriminality. Orgány nesmí novináře nutit k prozrazení zdrojů ani je sledovat či odposlouchávat bez zákonného důvodu.

Zajišťuje nezávislé fungování veřejnoprávních médií – členské státy musí nastavit takové řízení veřejnoprávních mediálních institucí, aby byla jejich redakční autonomie garantována, vedení těchto médií se volilo transparentně

Součástí aktu je také **zřízení** nového **Evropského sboru pro mediální služby** (European Board for Media Services), nezávislého orgánu složeného ze zástupců národních mediálních regulačních úřadů. Sbor zahájil činnost už v únoru 2025 a jeho úkolem je **dohlížet** na jednotné uplatňování pravidel EMFA a audiovizuální směrnice v celé EU, vydávat stanoviska či metodiky a radit Evropské komisi.

Jelikož **nařízení** EMFA je přímo **závazné a použitelné ve všech členských zemích**, nevyžaduje formální transpozici jako směrnice. Přesto však v praxi vyvolává potřebu úprav národních zákonů. **Mnoho států musí sladit svou legislativu s novými evropskými standardy**, zejména v oblastech, jako je ochrana zdrojů (utajení komunikace novinářů) nebo způsob správy veřejnoprávních médií. Ideálně měly vlády tyto změny přijmout ještě před srpnem 2025, kdy většina ustanovení nabyla účinku, avšak ne všude se to podařilo. **V některých zemích** zatím proběhla jen základní debata a konkrétní zákony stále scházejí či vážnou, což budí obavy.

Například Německo ohlásilo už v květnu 2025 návrh nové Státní smlouvy o digitálních médiích k provedení některých ustanovení EMFA, ale vzhledem ke složitosti federálního procesu se schvalování zdrželo. **Francie** dosud pouze plánuje představení uceleného návrhu, který by naplňoval požadavky nařízení. Organizace na ochranu svobody tisku proto **vyzývají k rychlejším krokům a varují**, že bez politické vůle na národní úrovni by EMFA mohl zůstat bezzubý. I Evropská komise avizovala, že je připravena v krajním případě zahájit proti liknavým státům řízení o porušení práva EU, pokud budou plnění EMFA nadále oddalovat.

Vůbec **nejproblematičtější případ** představuje **Maďarsko**. Vláda Viktora Orbána dlouhodobě uplatňuje strategii „mediálního zajetí“, kdy ovládla veřejnoprávní média, koncentrovala soukromá média pod své spojení a státní inzerci rozděluje tak, aby zvýhodnila provládní tisk. Maďarsko jako jediné hlasovalo proti přijetí EMFA v Radě EU a Orbánův kabinet jej prezentuje domácí veřejnosti jako „diktát z Bruselu“ zasahující do národní suverenity. Po nabytí účinnosti EMFA Budapešť

na dostatečně dlouhé období a nebylo možné je svévolně odvolat před koncem mandátu. Dále má být financování veřejnoprávních médií stabilní, udržitelné a předvídatelné, na základě objektivních a transparentních procedur.

Zvyšuje transparentnost vlastnictví médií – všechny zpravodajské a publicistické mediální podniky (bez ohledu na velikost) budou muset zveřejňovat informace o svých skutečných majitelích v národním registru. Tím se má zabránit skrývání skutečných kontrolních vlivů (např. oligarchů či státu) za složité vlastnické struktury.

Brání neoprávněnému odstraňování mediálního obsahu online platformami – velké internetové platformy (jako jsou sociální sítě) nebudou smět svévolně mazat či omezovat obsah publikovaný médii. Platforma bude muset nejprve dané nezávislé médium identifikovat a vyrozumět jej o záměru obsah smazat. Médium pak má 24 hodin na reakci a teprve poté smí platforma obsah odstranit. Toto ustanovení reaguje na obavy, aby algoritmy či zásahy platformou neumlčovaly žurnalistický obsah bez náležitého přezkumu.

Zavádí právo na úpravu mediální nabídky – uživatelé budou mít právo snadno změnit výchozí nastavení jakéhokoli zařízení nebo uživatelského rozhraní, které ovládá přístup k audiovizuálním mediálním službám. V praxi to znamená, že např. na chytrých televizích, set-top boxech či platformách nesmí být mediální obsah (kanály, zprávy apod.) uspořádán způsobem, který nelze změnit – uživatel si bude moci nastavit, jaké zdroje preferuje. Toto opatření má posílit možnost uživatelů uzpůsobit si mediální obsah podle svého a zamezit privilegování určitých zdrojů v rozhraní výrobců či operátorů.

Zaručuje transparentnost státní reklamy – orgány veřejné správy a státní podniky musí každoročně zveřejnit informace o zadávání inzercí – konkrétně kterým médiím a kolik peněz zaplatily za reklamu. Distribuce státní inzercí (např. reklamy státních firem v médiích) totiž v některých zemích

nepodnikla prakticky žádné kroky k uvedení své praxe do souladu, ale naopak 10. července 2024 podala **žalobu k Soudnímu dvoru EU** a požaduje zrušení nařízení, které údajně překračuje pravomoci Unie. Tato obstrukční taktika jde ruku v ruce s pokračujícím omezováním svobody tisku. Tento postoj Budapešti vyvolává očekávaný střet s Bruselem. Pokud Maďarsko setrvá v neplnění EMFA, může čelit řízení a případně sankcím za porušení unijního práva.

Také v **Itálii** EMFA **naráží na zavedené politické praktiky**, zejména u veřejnoprávní RAI. Dlouhodobým problémem Itálie je, že po každých volbách dochází k výměně ve vedení RAI dle nové politické většiny. Tento zvyk podlamuje její plnou nezávislost, což kritizuje i Evropská komise. Vládní politici ze strany Bratři Itálie (včetně její předsedkyně Giorgii Meloni) navíc **ostře útočí** na investigativní pořady veřejnoprávní televize a novináři RAI si stěžují na **cenzurní zásahy** do programového schématu. Evropská komise dala v pravidelné zprávě o právním státě Itálii **varování** kvůli politickému vlivu na RAI a vyzvala k zajištění **nezávislosti a odpovídajícího financování** veřejnoprávních médií. Georgia Meloni však kritiku odmítá.

Případ **Polska** ilustruje obojí tvář. Problémy minulosti i pozitivní obrat v současnosti. Bývalá vláda konzervativní strany Právo a spravedlnost (PiS) byla obviňována z omezování nezávislosti médií (ovládla veřejnoprávní TVP, která se stala nástrojem vládní propagandy, a v roce 2021 prosadila zákon namířený proti nezávislé televizi TVN s cílem vytlačit zahraničního majitele). Tento kontroverzní lex TVN vyvolal masové protesty pod heslem „Svobodná média!“. Desetitisíce Poláků **demonstrovaly** a žádaly prezidenta, aby zákon vetoval, což se nakonec stalo. Po volbách v říjnu 2023 však v Polsku nastala změna vlády a nový kabinet vedený liberální opozicí se naopak **staví k EMFA vstřícně**. V souladu s požadavky aktu přistoupil k reformě veřejnoprávních médií. Chystá zákon, jenž změní vedení a kontrolní orgány televize TVP a Polského rozhlasu tak, aby byly nezávislé na politické moci. Zároveň se řeší dlouhodobě podfinancování veřejnoprávních médií. Nová vláda slíbila zajistit jejich udržitelné financování z rozpočtu. **Evropská**

sloužila k neprůhlednému zvýhodňování spřízněných médií. EMFA proto požaduje, aby využití veřejných prostředků na inzerci bylo transparentní a nediskriminační.

Vyžaduje posuzování vlivu koncentrací na mediální pluralitu – při významných akvizicích či fúzích na mediálním trhu (např. když velký podnik kupuje důležité mediální domy) má být proveden odhad dopadu na pluralitu médií a nezávislost. Členské státy musí do svého práva zavést hmotná a procesní pravidla, která takové posouzení umožní. Jde o doplněk k běžnému soutěžnímu (antimonopolnímu) posuzování – to totiž sleduje hlavně ekonomickou soutěž, nikoli vliv na demokratickou pluralitu názorů. Napříště se tedy mají zvažovat i kritéria jako koncentrace vlastnictví médií, vliv transakce na různorodost obsahu a redakční nezávislost.

Zvyšuje transparentnost měření sledovanosti a čtenosti – subjekty, které poskytují údaje o publiku (ratingy, náklad, návštěvnost apod.), musí fungovat transparentně a objektivně. Tyto metriky mají velký vliv na příjmy médií z reklamy, proto je důležité, aby nebyly zmanipulované či zkreslené ve prospěch určitých hráčů.

EMFA a Česká republika:

Na přijetí EMFA se Česko připravovalo od poloviny roku 2024. Ministerstvo kultury předložilo návrh zákona na implementaci už v březnu 2025, ale kvůli dalším legislativním prioritám v oblasti médií, údajnému zahlcení ministerstva či parlamentním volbám jej **vláda nestihla včas projednat**. Jak již bylo řečeno, většina norem EMFA je přímo účinná, ale některá ustanovení vyžadují úpravu národních zákonů. Česko však **termín implementace nedodrželo**, jelikož k srpnu 2025 nebyl přijat adaptační zákon o médiích. To vystavovalo ČR riziku sankcí či dokonce žaloby.

vysílací unie (EBU) ocenila, že Polsko **patří mezi první členské státy, které zahájily plnění EMFA v praxi**. Zároveň však EBU varovala, že současný polský návrh rozpočtu pro veřejnoprávní média je příliš nízký, což by ohrozilo jejich skutečnou nezávislost. Polská vláda tedy bude muset najít rovnováhu mezi strukturálními změnami a adekvátním financováním médií veřejné služby, aby nové zákony skutečně vedly k silným a nezávislým médiím. Dá se říci, že v Polsku působí EMFA jako katalyzátor pozitivních změn.

Na opačné straně spektra je **Finsko**, které patří k zemím s nejvyšší úrovní svobody tisku. Pro finskou legislativu nebyl EMFA revolucí, protože tamní mediální prostředí již mnohé standardy splňuje. Finská vláda však přesto **postupovala** proaktivně. Již 16. dubna 2025 předložila parlamentu návrh doplňujícího národního zákona, který upřesňuje některé body EMFA v místním právu. Šlo např. o zakotvení procesů pro posuzování mediálních fúzí či drobné změny zákona o veřejnoprávním vysílání tak, aby plně odpovídal doporučením EMFA. Tyto dílčí úpravy se obešly bez větších kontroverzí a Finsko tak bylo připraveno na srpen 2025 včas. Příklad Finska ukazuje, že tam, kde je politická shoda a již existující rámec, **implementace EMFA probíhá hladce**.

V některých státech střední Evropy se na potřebné změny zatím čeká. **Slovensko** je uváděno jako příklad země, kde **jmenování šéfů veřejnoprávních médií zůstává silně politickou záležitostí**, což je v **rozporu** s požadavkem EMFA na nezávislost médií veřejné služby. Generálního ředitele slovenské televize a rozhlasu volí tamní parlament a po změně vlády v roce 2023 se očekává snaha nově zvolené koalice tento post znovu obsadit „svým“ člověkem. To vyvolává střet s principy EMFA. Slovenská vláda **zatím nepředložila legislativní návrh**, který by zavedl např. pevné funkční období či apolitický výběr vedení médií veřejné služby. Pokud se situace nezmění, hrozí, že Slovensko bude mít po účinnosti nařízení problémy s jeho dodržováním a může čelit tlaku ze strany EU, aby praxi napravilo.

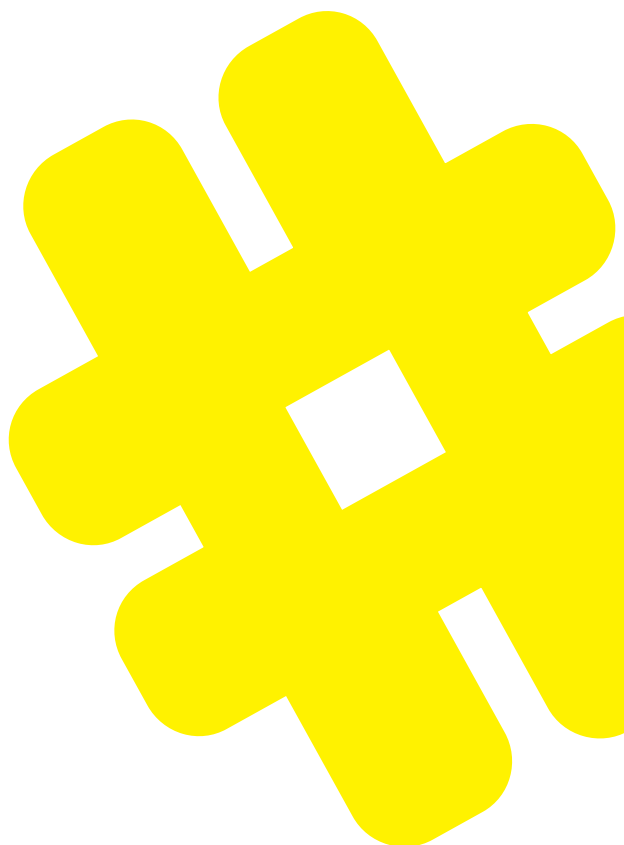
Podle právních komentářů se **ČR měla soustředit na nápravu řady nedostatků v mediálním právu**, především v oblasti transparentnosti vlastnictví médií, regulace mediálních trhů a zadávání státní reklamy. Studie upozorňují, že česká legislativa v těchto oblastech výrazně zaostává. Například Ministerstvo kultury eviduje pouze základní údaje o tisku bez jmen vlastníků a Rada pro vysílání má seznam provozovatelů bez informací o koncových majitelích. Podle Evropského monitoru vlastnictví médií byla ČR v roce 2023 **třetí „od konce“ v EU právě v otázce transparentnosti mediálního vlastnictví**.

Další oblastí jsou pravidla hospodářské soutěže na mediálním trhu. Dosud je v ČR spojování mediálních subjektů posuzováno **podle obecných antimonopolních zásad**, bez zvláštních kritérií na pluralitu a redakční nezávislost. EMFA však ukládá zavést transparentní pravidla pro schvalování fúzí s ohledem na pluralitu médií. **I tuto oblast bude muset legislativa doplnit**. Podobně se musí zavést povinnosti týkající se státní reklamy. Orgány veřejné správy **budou nově každoročně zveřejňovat**, kterým médiím a kolik uhradily za propagaci. Cílem je předejít preferování „loajálních“ médií na úkor kritických, což dosud kvůli chybějícím údajům nelze zhodnotit. EMFA rovněž **požaduje větší transparentnost měření sledovanosti**, aby inzerenti mohli objektivně porovnávat mediální nabídky.

Změny se musí týkat rovněž **ochrany novinářů**. Zatímco česká legislativa zná právo novináře odmítnout vydat informace o zdroji, stát nemá zatím povinnost aktivně tento zdroj chránit před sledováním nebo odposlechy. EMFA však zakazuje státním orgánům donucovat novináře k odhalení zdroje i bezdůvodně použít špionážní software a klade tak základy k novému režimu ochrany novinářských zdrojů.

Čeští zákonodárci ani národní regulátoři významně nezasáhli, aby uvedli národní právo do souladu s EMFA. Přesto **existují určité iniciativy**. Časově těsně po účinnosti EMFA v srpnu 2025 se sedm tuzemských

Na **Slovensku** navíc prošel v červnu 2024 zákon, který **zrušil** dosavadní veřejnoprávní instituci Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS) a nahradil ji novou entitou Slovenská televízia a rozhlas (STVR). Nová právní úprava **nahradila generálního ředitele** a místo přímého orgánu voleného parlamentem (jak tomu bylo dříve) **zřídila devítičlennou radu** jmenovanou vládou a parlamentem, která má pravomoc jmenovat či odvolat vedení STVR, což zaměstnanci, novináři i opozice **vnímají** jako výrazné oslabení redakční nezávislosti. Kritici upozorňují, že tato reforma, přijatá vládní koalicí vedenou premiérem Robertem Ficem, prakticky **umožňuje politické ovládnutí veřejnoprávních médií** a tím je v přímém rozporu s duchem EMFA, který požaduje transparentní, objektivní a apolitický výběr vedení veřejnoprávního média.

mediálních sdružení (od Asociace komerčních televizí po Syndikát novinářů) společně s veřejnoprávními subjekty (ČT, ČRo, ČTK) dohodlo na „**samoregulačním desateru**“. Dokument reflektuje hlavní principy EMFA (například transparentnost mediálního obsahu a ochranu redakční autonomie) a v nadcházejících měsících má být doplněn memorandem o jeho aplikaci. Zároveň se RRTV (Rada pro rozhlasové a televizní vysílání) **aktivně účastní práce nového Evropského sboru pro mediální služby** (ČR v něm reprezentuje Jiří Maceška), aby Česká republika byla zapojena do konzultací o uplatňování nařízení.

K zásadnímu **postupu** však došlo **22. října 2025**, kdy dosluhující **vláda schválila návrh adaptačního zákona** provádějícího EMFA. Podle tiskové zprávy Ministerstva kultury má tento zákon mimo jiné zaručit nezávislé fungování poskytovatelů veřejnoprávních médií, posuzování spojování na mediálním trhu a dotýká se i přidělování veřejných prostředků na reklamu zadávanou státem. Podle ministerstva přitom tato právní úprava nepřinese nové nároky vůči státnímu rozpočtu ani požadavky na navýšení personálních kapacit a prostředků na platy nad stávající limity.

Schválený **návrh nyní míří do Parlamentu**, který jej musí projednat. Nová vláda **může** ještě návrh upravit, aby lépe odpovídal domácím potřebám, nebo doplnit sankční mechanismus, který v původním textu chybí. Přesný harmonogram dosud není veřejně znám, a tak se celý **proces přijetí zákona může ještě zásadně pozdržet**, což by ČR vystavovalo riziku sankcí.

EMFA i přes fakt, že se jedná o evropské nařízení, pro Českou republiku znamená **nutnost legislativních změn a administrativních opatření**. Dosavadní průběh ukazuje, že Česko na tyto změny reaguje opožděně a nejistě. Pokud se však podaří návrh zákona v Parlamentu co nejdříve projednat a schválit, měla by ČR v roce 2026 začít EMFA plně uplatňovat. A tím tak naplnit závazek chránit mediální pluralitu a nezávislost v tuzemsku.